

[Udenrigsministeren]

inden for den menneskelige dimension ligesom ved tidligere møder til en vis grad befordret af Østlandenes ønske om at få skabt grundlag for forhandlinger på våbenkontrolområdet.

Vi havde naturligvis også en interesse i at komme i gang med disse forhandlinger, hvilket vore forhandlingspartnere ikke var uvidende om. Der var især efter indgåelsen af INF-aftalen ingen uenighed om, at bestræbelserne nu burde dreje sig om de konventionelle styrker i Europa. Men Østlandene vidste også – og der blev ikke forsømt nogen lejlighed til at understrege det – at de vestlige lande betragtede hele CSCE-processen som udelelig, og at de vestlige lande ville holde ud ved forhandlingsbordet for at opnå et samlet substantielt og balanceret resultat, der også indebar kontante fremskridt vedrørende den menneskelige dimension.

I rækken af faktorer skal så også nævnes, at vi givetvis heller ikke var nået så langt i Wien uden de glædelige udviklinger, der jo under Wienmødets forløb er indtruffet i flere Østlande, navnlig i Sovjetunionen, i Ungarn og i Polen. Jeg tænker her både på en betydelig forbedring i disse landes efterlevelse af bestående forpligtelser og – hvad der måske er endnu mere væsentligt på længere sigt – på en ændret holdning til denne dimension i CSCE-processen.

Udviklingen i Sovjetunionens holdning gjorde det også muligt i mødets allersidste fase at acceptere at have en samling i Moskva inden for konferencen om den menneskelige dimension.

Men når alt er sagt og gjort, så må det selvfølgelig ikke glemmes, at også slutdokumentet fra Wien er et kompromis imellem 35 deltagerlande. Alle må jo være enige, før et opfølgingsmøde kan slutes. Derfor er det heller ikke alle vestlige ønskemål, som er blevet opfyldt.

Den kommende tids mange møder inden for CSCE-processen vil give muligheder for at føre vore bestræbelser videre. Her vil vi kunne sætte fokus på udvalgte områder af CSCE-processen, og vi vil kunne opretholde presset for bedre efterlevelse af CSCE-forpligtelser. Det gælder både om at bevare landvindingerne i de Østlande, som er i gang med at forbedre deres praksis, og at søge at få de andre lande til at stå ind på den samme kurs.

I enkelte lande har vi jo desværre set tegn på, at man har fortsat eller måske snarere har for-

stærket presset mod anderledes tænkende, og det fik jeg personlig mulighed for at tage op under det besøg, jeg for nylig aflagde i Praha den 28. februar og 1. marts i år.

Den første lejlighed, vi får til at fortsætte dialogen om emner af denne art, bliver ved det såkaldte informationsforum i London, som finder sted i april og maj i år. Det er et møde, som vil give en god lejlighed til at se nøjere på efterlevelsen af CSCE-forpligtelserne med hensyn til emner som nyhedsspredning og journalisters arbejdsvilkår.

Informationsforumet er i øvrigt et møde af særlig art, idet deltagerne i første række vil være uafhængige medierepræsentanter. Af de 3 møder, som skal finde sted inden for konferencen om den menneskelige dimension, vil mødet i Paris i maj-juni i år på grund af den korte tidsmæssige afstand fra Wienmødet formodentlig i første række komme til at arbejde med efterlevelsen af de bestående forpligtelser.

I den sammenhæng vil mødet utvivlsomt også beskæftige sig med resultaterne af de første anvendelser af den såkaldte mekanisme, som jeg har nævnt før, og det vil indebære, at f.eks. de alvorlige krænkelser af de nye forpligtelser, som vi har været vidne til i bl.a. Tjekkoslovakiet, vil komme op. Det kan betyde, at det på vestligt hold vil blive anset for nødvendigt at formulere nye forslag til styrkelse af CSCE-forpligtelserne vedrørende ytrings- og forsamlingsfrihed, men mødet i Paris ligger for tæt på i tid til, at det forekommer sandsynligt, at det kan lade sig gøre allerede da. Meget vil selvfølgelig afhænge af, hvordan den tjekkoslovakiske regering vælger at reagere på de henvendelser, den allerede har fået under den såkaldte mekanisme.

Forløbet af Parismødet vil så give os et klare indtryk af de opgaver, som mødet i København til næste år vil komme til at stå over for. Men allerede nu kan man sige, at på grund af den længere tid, der vil være gået siden Wienmødet, vil det være sandsynligt, at det først bliver i København, at egentlige nye vedtagelser kan komme på tale.

Vort værtskab for dette møde vil selvsagt give os særlige forpligtelser, om end det formelt kun gælder om at skabe de rigtige ydre rammer for konferencen, men reelt er det naturligvis under alle omstændigheder sådan, at værtslandet føler et særligt ansvar og en særlig forpligtelse